

Nr. 147/334/

Penktadienis, 1946.VI.28

IŠ VISO PASAULIO

- **CERA DIENĄ TURĖJO**, kaip Byrnes pareiškęs, vakar keturių ministrų konferencija Paryžiuje. Kaip Londonas širyt sako, pasiekta susitarti dėl Dodekaneso demilitarizacijos ir jo perleidimo Graikijai. Taip pat, sureguliuojant Italijos ir Prancūzijos sieną, tam tikros vietos priskiriamos Prancūzijai su sąlyga, kad Italijai paliekama teisė naudotis tenai esančiomis vandens jėgainėmis elektrai. Nustatytas Bulgarijai karo laivyno dydis iš 7250 t. Dėl Dunojaus laisvos laivybos betgi Molotovas be rezervų dar nepritaria keturių sąjungininkų deklaracijai. Upskritai, Londonas pažymi, Molotovas perodęs nuolaidumo staigmenų. Šiandien būsiąs svarstomas Balkanų valstybių reikalas. De Casperri, kaip Londonas praneša, savo notoj Graikijos vyriausybei dėl Dodekaneso klausimo išsprendimo pareiškęs visišką pritarimą, pabrėždamas, jog tatsi padaryta teisingu pagrindu, kurio-romiasi naujoji Italijos respublika. Jugoslavijos užs. reik. min. pavaduotojas, vakarykštėmis Londono žiniomis, pareiškęs prieštaravimą Molotovo iškeltajam pasiūlymui, pagal kurį Triestas padaromas autonominė sritis, valdoma pagal sąjungininkų nustatytą statutą arba Jugoslavijos gubernatoriaus, arba kraštutiniausiu atveju dviejų gubernatorių - Jugoslavijos ir Italijos. Jugoslavija jokių nuolaidų neįsiviešinti dėl Triesto.

- **NAKTĮ IŠ SEKMADIENIO Į PIRMADIENĮ** mūsų laiku apie 00,30 val., kaip New Yorkas praneša, Bikini atole, kuris įeina Marshall salyną, joje bus palankus oras, turi įvykti atominės bombos bandymas. Bikini atolas yra 10°30 šiaurinės platumos ir 164°34 rytinės ilgumos. Šitas įvykis, kaip New Yorko komentatorius P. Arnold. pažymi, liečias tiek visą pasaulį, tiek kiekvieną paskirą žmogų.

- **DRAMATIŠKIAUSIAS, BET SU NEDIDELIAIS REZULTATAIS**, kaip iš New Yorko pranešama, buvęs užvakarykštis 6 valandas užtrukęs PST posėdis, kuriame buvo svarstomas Franco Ispanijos klausimas. Cromyko net tris kartus griebėsis "veto" teisės. Dėl to australes Dr. Evatt pastebėjęs, jog tuo būdu pastatomas P.S. Tarybos respektas bei garbė žaismui. Trygve Lie, Londono žiniomis, San Francisco savo kalboj JT chartos matinių proga pareiškęs, jog "veto" vartojimas be kompromisų Jungtinėms Tautoms ir mums visiems galis turėti katastrofaliinių pasekmių. Maskvoj pasaulinių prof. sąjungų vykdomiteto konferencijoje, kaip Londonas sako, vakar esa nutarta visose pasaulio kraštuose organizuoti masinius mitingus prieš Franco Ispaniją. Beromūsterio žiniomis, tenai Prancūzijos atstovas Seyllant pasiūlęs to pobūdžio demonstracijas organizuoti nuo liepos 15 iki rugpjūčio 15 d. Be to, prancūzai siūlę sudaryti Franco Ispanijai ekonominę blokadą, bet prieš tai pasisakę D. Britanijos, JAV ir Olandijos atstovai.

- **CRAIKIJOJ**, Londono žiniomis, apie 150 km į šiaurę nuo Atėnų, įvykę susidūrimų tarp žandarmerijos ir komunistų, ir žuvę 15 žandarų.

- PREZ. TRUMANAS, New Yorko žiniomis, sp.konferencijai paraiškęs, jog pastarųjų 6 mėn. būvyje Amerika badaujantiems kraštams laivais pristatiusi 5,5 mil.tonų duoninių javų. Per sekančius 6 mėnesius būria pristatyta dar 6 mil. tonų javų.

- PITMA KARTU ISTORIJOJ, kaip Londonas sako, nuo lienos 21 d. būsias įvedamas I.Britanijoje duonos ir miltų racioonavimas. Maitinimo min.Strachey, neseniai sugrįžęs iš kelionės po Kanadą ir JAV, pranešęs, kad duonos normos I.Britanijoje nustatomos tokios: normaliam vartotojui 255 gr, darbininkui 425 gr, darbininkei bei naščioms moterims 311 gr per dieną.

- FRANCŪZIJOS, Londono pranešimu, tūkstančiai mokytojų, Sorbonos profesorių, mokslininkų ir kitų švietimo darbininkų demonstratyviai kreipėsi į finansų ministerį, reikalaudami pakelti atlyginime.

- 1300 ŽYDU, Londono žiniomis, jau išlaipinti iš laivo Haifos uoste ir skirstomi į surinkimo stovyklas Palestinoje. Imigrantai esą daugiausia KZ iš Lenkijos, Balkanų valstybių ir kt.

- DĖL 40 MIL.DOLERIŲ PASKOLOS, New Yorko žiniomis, vėl pradėdami pasitarimai tarp JAV ir Lenkijos.

- UNRRA, kaip New York praneša, norinti gauti sutikimą įvažiuoti korespondentams į Čudiją ir Ukrainą, kad tenai būtų galima ištirti maitinimo būklę. JAV Reprez.Rūmai, Londono žiniomis, esą nutarę, kad Unrra sulaukytų savo paramą tiems kraštams, kur neįmanoma informuotis apie jos pristatomos paramos realizavimą. Tatal padaryta ryšium su 465 mil. dolerių naujo kredito paskyrimu Unrrai iš JAV išteklių.

- PREZ.PULON, Londono žiniomis, paraiškęs, jog nereikėtų per daug vertinti Tar.Pusijos dipl.santykių atnaujinimo su Argentina, kuri esanti krikščioniškas kraštas.

- ASSOCIATED PRESS, JAV žinių agentūra, kaip sakoma iš Londono, įveda savo informacinę tarnybą spaudai aptarnauti amerikiečių valdomoj Vokietijos zonoje.

- HAMBURGE, Londono pranešimu, demonstravusios moterys, kraudamosios į miesto burmistrą dėl butų konfiskavimo. Esą pasklidę gandai, jog tam tikros miesto dalys būsiančios evakuotos, norint parūpinti butų britų karininkams bei jų šeimoms.

- APIL KAPALIAUČIŲ, kaip Maskva praneša, atgyja celuliniozės bei popieriaus fabrikai. Tilžėje toks fabrikas jau pradėjęs darbą.

- UNRRA TEAM 124 buv.vicedir. Harold Ingham "Manchester Guardian"/V.31/ idėjo laišką, kaip atsakymą į J.Livesey padarytus priekaištus beviečiams /DP/ Vokietijoje, kur tarp kitko taip rašoma: "Pirmiausia yra visiškai aišku, kad išvietovintieji pabaltiečiai beisiausiai bijo, kad nebūtų verčiami grįžti namo ir gyventi sovietų valdomi. Livesey, kaip ir aš, žinoma, neturime iš pirmųjų šaltinių tikslių žinių apie šių dienų padėtį Pabaltijo valstybėse. Vis dėlto jis lengvabūdiškai teigia, kad savo dukterį geriau grąžintų jis ten, bet nė pasės metų neleistų jai gyventi stovykloje. Juk yra faktas, kad daugelis išvietovintų asmenų ant savo kailio patyrė 1940-41 metų režimą ir jį gerai pažįsta. Man atrodo, kad labai maža atsirasčių žmonių, kurie be labai rimtos priežasties pamestų šeimas, draugus, namus, baldus, pragyvenimo šaltinius, gimtąją šalį ir visę kitą ir pasirinktų gyventi ištremimo ir celtikrume. Tuo klausimu daug esu išsikalbėjęs su pabaltiečiais. Esu tikras, kad daugelis išvietovintų pabaltiečių verčiau nusileidytų

DN Nr. 147/334/, VI. 28

ir nužudytų savo vaikus, negu sutiktų gyventi bolševikų valdomoje tėvynėje. Kas per žmonės tie pabaltiečiai? Ar jie yra fašistai? Ar jiems iš tikrųjų "geriau patinka" gyventi ten, kur viskuo nemokamai aprūpinama, išskyrus "savigarbą"? Aš 9 mėnesius padėjau vadovauti vienai Urros stovyklai, kurioje buvo globojami 32 tautų žmonės, bet nesutikau nė vienos tokios tvarkingos, demokratiškos ir darbščios tautos kaip pabaltiečiai. Joje viešpatavo tokia sveika ir giedra nuotaika kaip bet kokioje civilizuoto pasaulio bendruomenėje. Priešingai Livesey tvirtinimams, aš dažnai troškėdavau, kad mano du vaikučiai būtų buvę drauge su manim stovykloje. Aš didžiulėciausi, kad mano vaikai galėtų draugauti su puikiaisiais pabaltiečių vaikais. Tie vaikai yra puikiai išsivystę, gero elgesio ir puikiai išauklėti savo tėvų vadovaujamose mokyklose. ... Aš pritariu tik vienei Livesey nuomonei, būtent, kad dabartinis neiškumas turi baigtis. Aš tvirtinu, kad iš pabaltiečių būtų puikūs emigrantai. Aš tikiu, kad tuo reikalu buvo tartasi su dominijų vyriausybėmis. Londono latvių parapijos klėb. Robslokenbergs, tame pat laikraštyje /V. 30/ atremdamas Livesey priekaištus, tarp kitko praneša: "Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje kasdien tebeareštuoju šimtai ir tūkstančiai paprastų žmonių, kurie ištremiami. Naujausiomis žiniomis iš Latvijos, tik labai nežymus skaičius 1941 m. ištremtųjų 1945 m. grįžo namo. Buvo grąžinti tik tokie, kurių sveikata tiek pašlijo, kad nebetiko jokiam darbui. Iš traukinių juos nešė neštuvais nes nebegalėjo paeiti". /A Nr. 140/.

- JAV KAPITOMENŲ reikalauja 1947 m. - 7 milijardų dolerių. Gen. Eisenhoweris, štabo viršininkas, birž. 20 d. Kongresui pareiškė, kad jis numatęs nemažiau kaip trejų metų okupaciją Vokietijoje ir Japonijoje, okupacijos išlaidoms reiktų 0,5 milijardo. Biudžetas - didžiausias iš visų taikos meto ir beveik dukart didesnis už paskutinį taikos meto - jis siekia 7.091.034.700 dol. Iš jo nepaprestųjų išlaidų yra paskirti 175 mil. dolerių atominėi energijai toliau tirti. Tiek pats štabo viršininkas gen. Eisenhoweris, tiek gen. mjr. Groves, atominės energijos skyriaus viršininkas, išpėja neišduoti atomo paslapties. Manevrams skiriama 10 mil., ir būsia praktikuojamasi net arktikoje drauge su Kanada /SaS Nr. 171, VI. 21/.

- "KOVODAMI 4-IŲ KONFERENCIJOJE, rusai ir amerikiečiai kovoja ir Kinijoje" - taip įvardija prancūzų laikraštis "Verites" /Nr. 19, VI. 21/ savo samprotavimus. "Virš teritorinių klausimų keturių konferencija greit išvirsta į rusų-amerikiečių santykių bandymą. Iš tikrųjų, joje nagrinėjami klausimai naliečia tiesiog JAV. Triesto reikaluose rusai paremia jugoslavus, Tripolio - amerikiečiai paremia anglus. Jei vieni ir kiti taip griežtai stoja už Europos reikalus, tai tik dėl to, kad jų interesai susiduria daug tiesiau kitoje žemės vietoje. Diplomatinės kautynės Paryžiuje tėva tik uždanga, kuri slepia tylią dvikovą Tol. Rytuose. JAV Kinijoje iš pradžių pabandė varyti taikinimo politiką. Jos norėjo sutriuškinti Čiangkaišeko valdžią pagalbos komunistų, kuriuos jos ilgai tikėjosi atversti į vakarietišką demokratiją. Tam tikslui jos net nesibaidė spustelėti maršalo, kad jis kiek sušvelnintų savo valdžios nacionalistinių ir fašistinių pobūdį. Dėl šios politikos atsisistatydino gen. Hurley, kuris perprato Vašingtono iliuzijas dėl komunistų atsivertimo ir suvokė, kad tik Čiangkaišekas tegalės ginti JAV reikalus. Gen. Marshalli pavyko kuriam tarpui suvesti abi šalis per konstitucijos kompromisą, kad nacionalistai turės daugumą, bet komunistai gaus "veto" teisę. Bet vienką sugrėiovė Mandžūrijos komunistai, kur juos išodino atsitraukdama sovietų kariuomenė. Jie buvo iš tikrųjų nepriklausomi, nors turėjo atsis-

kyti nuo šiaurinės Kinijos. Čiangkaišekas atsisakė bet kuo pažeisti būsimąją Kinijos konstituciją "prieš Kinijos suverenumo atstatymą Mandžūrijoje", kuriai ji pėpripažįsta tik ribotą autonomiją. Bet komunistai nenusileidžis, ir dėl to amerikiečiai buvo priversti padėti Kinijos vyriausybei užimti Mandžūriją. Karo veiksmams prasidėjo, jie paryškina gen.Marshall misijos nepasisekimą. Toliau nebebus daromasi su komunistais kaip lygus su lygiu. Čiangkaišekas tobeliaka Kinijos valdžios viešpats, jis tepriims komunistų bendradarbiavimą tik juos priverstus paklusti Kuomentango hegemonijai. Vašingtone labai kalbama apie gen.Marshall atšaukimą ir pakeitimą gen.Vedemeyeriu, tiesioginio ar netiesioginio išikisimo politikos šalininku. Taigi amerikiečiai daugiau nebesitiki susitarti su Kinijos komunistais. Tuo būdu jie nesvyrudami stoja prieš TSRS. Jie iki šiol aiškiai nugalė. Kinijos komunistams valdžia vis labiau išslysta iš po kojų, bet TSRS nei ne krast! Azijos įvykiai parodo įtempimo laipsnį ir JAV ir TSRS jėgų santykį. Iš to galima spręsti, kuo pasibaigs Europos įvykiai. Su vienu rezervu: Tol.Rytuose amerikiečiai nėra demobilizavę savo kariuomenės."

VIETOS ŽINIOS

- PIRMOJI KOMUNIJĄ VAIKAMS širyti pradėta mūsų stovyklos koplyčioje iškilmingomis pamaldomis, per kurias atitinkamą pamokslą pasakė kleb.kun.4.Stanevičius. Šv.Komuniją priėmė 24 vaikučiai. Po pamaldų vaikučiams ir jų tėvams buvo bendri pusryčiai, į kuriuos apsilankė ir komiteto atstovai.
- PAMALDŲ TVARKA rytoj tokia pat kaip sekmadieniais, t.y.: stovyklos koplyčioje 9,30 val. ir šv.Antano bažnyčioje 11,30 val.
- STUDENTŲ KVARTETO KONCERTAS, įvyksta pirmadienį Kornhauso salėje 19,30 val., savo programoj numatęs Naujelio, Švedo, Šimkaus, Kačanausko, Tallt-Kelpšos, Chopino, Šuberto, Brahms ir kt.kūrinius. Bilietų bus galima gauti rytoj ir pirmadienį Komiteto raštinėje.
- CHORO REPERTICIJA bendra visiems dainininkams bus rytoj 10,30 val. "Vyties" bendr.salėje.
- PRENUMERATĄ už "Lienos Naujienas" liepos mėn. prašoma negaištant sumokėti. Vietoj gyvenantieji galės sumokėti biuletenio išnešiotojui. Gyvenantiems ne Komptene, laiku nesumokėjusiems, tuoju bus nutraukta prenumerata.
- DUŠAI bus šiandien nustatytu laiku. Rytoj dėl šventės nebus.
- "KRASNĄJA ZVEZDA" laikraštyje sovietų istorikas E.Tarle žiauriai puola amerikiečių "imperializmą", kuris stengiasis užmesti pasauliui "pax americana", taip kaip ir romėnai, pėvergę visus savo priešininkus, užmetė jiems "pax romane". Tarle pabrėžia, kad Rusija per visą savo istoriją buvusi augalima gudrumu, bet ji niekuomet nenusileisdavusi bauginimui arba smurtui, ir kaip tik šiandien ji to nepadarysianti. /"Le Monde" Nr.468, VI.25/
- "ŠARČNO" KREPŠININKAI, vadovaujami sporto sk.vadovo E.Vengiansko, aplankė Haaus, Hamburgą, Lihacką, Spakenbergą, Seodorfą, Detmeldą, Keaseli, Haną ir sužaidė 17 rungtynių su lietuviais, latviais ir estais, jau sugrižo. Visur laimėjo bendra pasakme 927:323.
- JOE LOUIS, pasaulio bokso meistris, per 8 rungtis birž.20 d. New Yorks paguldė savo iššaukėją Billy Conn 70.000 žiūrovų ekivalzdoj.